

Modele investiționale pentru infrastructura telecom

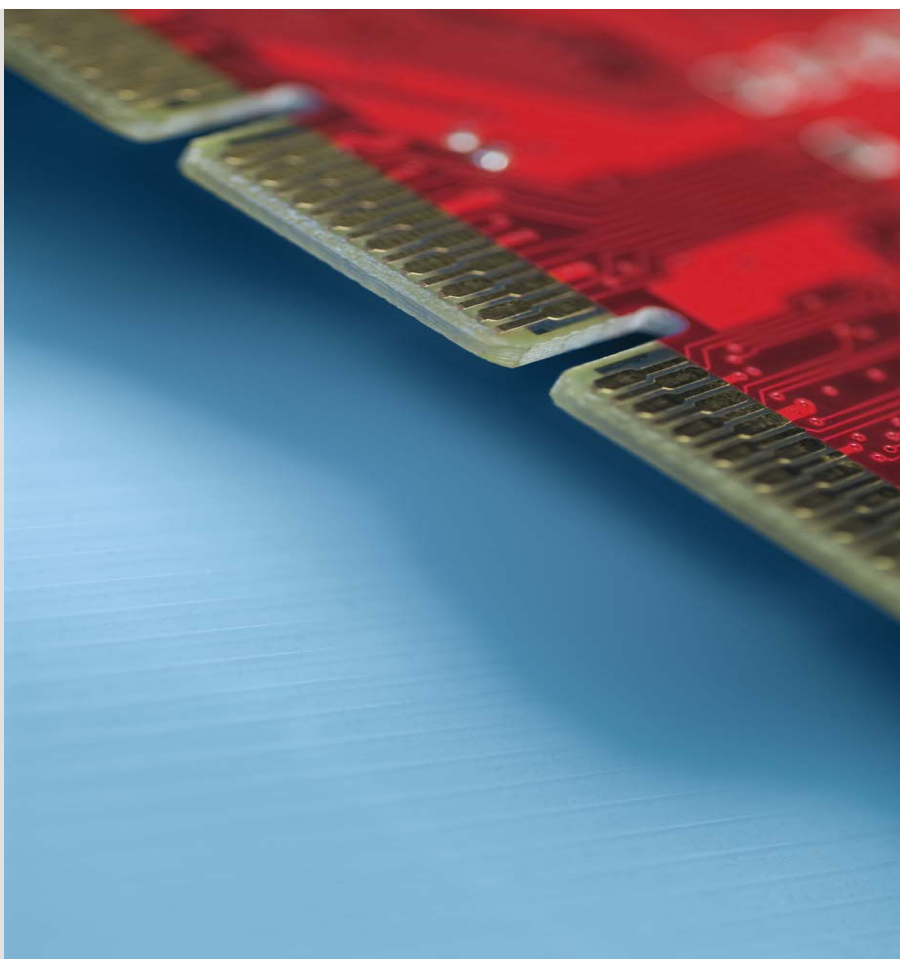
Alexandrina Dospinescu
CMS | Cameron McKenna

POWER

Agenda

- Provocări pentru dezvoltarea infrastructurilor telecom
- Principalele modele investiționale utilizate în Europa
- Modele posibile în România
- Etapele cheie ale unui proiect de investiții în infrastructura telecom

Provocări pentru dezvoltarea infrastructurilor telecom

Provocări financiare

- Costul semnificativ al investiției: Lucrările de construcții civile reprezintă principala componentă de cost a proiectelor de dezvoltare de rețele, indiferent de tehnologia utilizată (până la 80% pentru unele tehnologii)
- Incertitudinea recuperării investiției într-un termen rezonabil, pe fondul tendinței de scădere a tarifelor la serviciile telecom ca efect al concurenței

Provocări de ordin juridic și administrativ

- Obținerea autorizațiilor de construire (durată, incertitudine)
- Coordonarea lucrărilor de construcții civile între municipalitate, operatorii de servicii comunitare de utilități publice (apă, energie, transport) și operatorii de rețele telecom
- Lipsa informațiilor exacte cu privire la traseele rețelelor existente în subteranul localităților

Niveluri investiționale posibile în dezvoltarea proiectelor de infrastructură broadband

Servicii

Servicii de comunicații
(date, voce, TV)

ROI = 3-5 ani

Rețea activă

Rețele de distribuție/de acces
Serviciile de transport aferente

ROI = 5-7 ani

Infrastructura pasivă

Conducte, canalizații, piloni,
fibră neagră

ROI = 15-25 ani

Sunt posibile două soluții alternative:

- Operatorii pot alege să dezvolte cu investiții proprii toate cele trei niveluri, municipalitatea implicându-se numai în coordonarea lucrărilor civile (ex. Paris – France Telecom, Neuf Cegetel și Iliad construiesc rețele integrate FTTH)
- Autoritățile publice și operatorii pot participa cu investiții la diferite niveluri ale arhitecturii rețelei

Principalele modele investiționale în proiecte de infrastructură broadband în Europa*

Bottom-up

Rețea proprietate privată, construită și operată de o structură controlată de un grup de utilizatori

DBO privat

Rețea proprietate privată, construită și operată de un investitor privat cu sprijin public

Outsourcing public

Contract public cu un investitor privat având ca rezultat o rețea în proprietate publică, construită și operată de investitorul privat

Joint venture

Parteneriat public-privat pentru construcția și operarea unei rețele

DBO public

Rețea construită și operată de o entitate publică

1. Modelul “Bottom-up”

Caracteristici

- ❑ Construcția și operarea rețelei sunt realizate la inițiativa și cu finanțarea unei structuri controlate de un grup de utilizatori (asociație/“cooperativă”)
- ❑ Poate beneficia de sprijin public (granturi, garanții la creditare, acces la infrastructura publică existentă)
- ❑ Esențialmente non-profit

Avantaje

- ❑ Modelul estimează corect cererea și prin urmare este sustenabil pe termen lung

Exemple

- ❑ *OnsNet (Nuenen, Olanda)*
- ❑ *Programul de dezvoltare rurală (Suedia)*
- ❑ *eRegio (Karelia de Nord, Finlanda)*

Factori critici

- ❑ Agregarea rapidă a unei mase critice a cererii care să minimizeze costurile individuale

2. Modelul “DBO privat”

Caracteristici

- Construcția și operarea rețelei sunt realizate cu finanțarea unui operator privat
- Beneficiază de sprijin public (grant)
- Rețeaua rămâne în proprietatea operatorului
- Sectorul public nu este implicat în construcție sau operare, dar poate impune beneficii sociale

Avantaje

- Grevează într-o măsură nesemnificativă resursele publice

Exemple

- eRegio (Karelia de Nord, Finlanda)*
- Broadband pentru toți în Finlanda de Est și Nord*

Factori critici

- Interesul operatorilor
- Disponibilitatea finanțării publice (fonduri europene, fonduri ale autorităților locale)

3. Modelul “Outsourcing public”

Caracteristici

- ❑ Construcția și operarea rețelei sunt realizate de către un operator privat
- ❑ Contractul este atribuit prin procedură publică
- ❑ Rețeaua este în proprietate publică și este administrată de către operatorul privat, dar revine în administrarea sectorului public la finalul contractului

Avantaje

- ❑ Entitatea publică deține controlul asupra rețelei
- ❑ Operatorul privat: își asumă riscuri mai reduse decât în cazul DBO privat

Exemple

- ❑ *DORSAL (Franța)*
- ❑ *Auvergne (Franța)*
- ❑ *Digital Region (South Yourkshire, UK)*
- ❑ *Proiect pentru rețea de bandă largă (PL)*
- ❑ *Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă în zonele rurale ale Greciei*
- ❑ *Bandă largă în regiunea Marche (IT)*
- ❑ *Program federal de sprijin conducte (DE)*
- ❑ *Broadband în Saxonia rurală (DE)*
- ❑ *Reducerea decalajului digital/Lombardia (IT)*

Factori critici

- ❑ Capacitatea entității publice de a structura și gestiona proiectul și procedura de atribuire
- ❑ Interesul operatorilor
- ❑ Disponibilitatea finanțării publice (fonduri europene, fonduri publice naționale)
- ❑ Incidența ajutorului de stat

4. Modelul “Joint Venture”

Caracteristici

- ❑ Crearea unei companii de proiect/altă formă de parteneriat public-privat ce presupune împărțirea profiturilor pentru construcția și operarea rețelei
- ❑ Rețeaua este operată de către partenerul privat
- ❑ Permite atragerea și a altor parteneri privați/finanțatori (din sectoarele de utilități, media, IT, bănci/fonduri de investiții/fonduri de pensii etc.)

Avantaje

- ❑ Ambele părți au interese financiare echilibrate, care cresc șansele viabilității proiectului pe termen lung
- ❑ Nu implică ajutor de stat câtă vreme investiția partenerului public se face în aceleași condiții cu a celui privat

Exemple

- ❑ *Lombardia (Italia)*
- ❑ *Midtsoenderjylland (Danemarca)*
- ❑ *Piemont (Italia)*
- ❑ *Citynet of Amsterdam*

Factori critici

- ❑ Capacitatea (expertiza și experiența) partenerilor publici de a-și asuma rolul și riscurile implicării în proiect
- ❑ Estimarea corectă a riscului de exploatare, în special a nivelului cererii

5. Modelul “DBO public”

Caracteristici

- ❑ Rețeaua este construită și operată de sectorul public, prin intermediul unei entități publice (profit sau non-profit)

Avantaje

- ❑ Pentru autoritatea publică: deține control absolut asupra rețelei
- ❑ Nu sunt implicate elemente de ajutor de stat

Exemple

- ❑ *Midtsoenderjylland (Danemarca)*
- ❑ *Piemont (Italia)*
- ❑ *RAIN (Lituania)*
- ❑ *Programul național Tres Haut Debit (Franța) – regie autonomă*

Factori critici

- ❑ Capacitatea sectorului public de a-și asuma în integralitate riscurile proiectului

1. Modelul “Bottom-up”

Context local și provocări

- ❑ Există practica investițiilor realizate de asociațiile de proprietari (ex. reabilitarea termică a blocurilor, reabilitarea structural arhitecturală a anvelopei clădirilor)
- ❑ Sunt necesare măsuri de sprijin din partea statului, deoarece nivelul investițiilor poate fi prohibitiv

Adresabilitate

- ❑ Proiecte la scară redusă
- ❑ Proiecte focusate pe conectivitatea utilizatorilor finali (FTTH)
- ❑ Orașe mici/zone rurale

Soluții și recomandări

- ❑ Activitățile asociațiilor de proprietari pot fi extinse și la dezvoltarea de rețele de comunicații și a infrastructurii aferente
- ❑ Acordarea unor măsuri de sprijin financiar precum produse de creditare în condiții speciale/garanții la creditare (ex. credite bancare cu garanție guvernamentală și dobândă subvenționată, precum cele garantate prin Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii S.A. – IFN)
- ❑ Accesibilitatea unor granturi din fonduri europene

2. Modelul “DBO privat”

Context local și provocări

- ❑ Nu există proiecte similare de infrastructură în România cu sprijin public
- ❑ Sprijinul public de peste 200.000 EUR în construcția/operarea rețelei de către un operator privat este ajutor de stat care trebuie autorizat

Adresabilitate

- ❑ Proiecte la scară redusă, dar care beneficiază de interes din partea operatorilor
- ❑ Preponderent zone rurale

Soluții și recomandări

- ❑ Accesibilitatea fondurilor europene pentru cofinanțarea proiectelor în cadrul viitoarelor programe operaționale
  - ❑ Continuarea măsurii “*investiții privind infrastructura de broadband în spațiul rural*” (PNDR – FEADR, max. 200.000 EUR/proiect),

3. Modelul “Outsourcing public” (1)

Context local și provocări

- Model utilizat/testat în cadrul proiectelor din România (concesiuni)
- Poate avea în vedere:
  - Dezvoltarea unei rețele și a infrastructurii aferente
  - Dezvoltarea infrastructurii pasive (construcții civile, conducte, “fibră neagră”)
- Există un deficit de expertiză și experiență la nivelul autorităților publice în structurarea și implementarea proiectelor de acest tip
- Procedurile publice sunt adesea întârziate/anulate (verificări, contestații)
- Contractarea separată a construcției și operării nu permite optimizarea costurilor
- Cadrul legal privind concesiunile este neclar sub aspectul posibilității de finanțare a etapei de proiectare/construcție din fonduri publice (ex. fonduri europene)
- Poate implica ajutor de stat care trebuie autorizat de Comisia Europeană chiar și în cazul dezvoltării unei infrastructuri pasive

3. Modelul “Outsourcing public” (2)

- ❑ Cadrul legal privind comunicațiile/infrastructura asociată (OUG nr. 111/2011, Legea nr. 154/2012) impune pentru asemenea proiecte necesitatea obținerii avizului conform al ANCOM în scopul menținerii unui regim de acces deschis pentru o perioadă de minimum 7 ani

Soluții și recomandări

- ❑ Clarificarea cadrului legislativ în materia concesiunilor pentru a permite explicit finanțarea publică a proiectării și construcției
- ❑ Accesibilitatea fondurilor europene pentru cofinanțarea proiectelor în cadrul viitoarelor programe operaționale
- ❑ Contractarea unor consultanți economici și juridici cu experiență în structurarea și implementarea proiectelor complexe (concesiuni)

Adresabilitate

- ❑ Proiecte la scară mare în zone cu deficit de conectivitate (“albe”/”gri”)
- ❑ Situații în care entitatea publică dorește să păstreze controlul asupra rețelei, iar operatorul privat să își asume riscuri mai reduse decât în DBO privat

4. Modelul “Joint Venture” (1)

Experiența internațională recomandă acest model ca fiind cel mai potrivit pentru dezvoltarea proiectelor de infrastructură broadband în orașe

Context local și provocări

- ❑ Nu există proiecte pe model PPP instituționalizat în România, deși cadrul legal permite crearea unei companii constituite de autoritatea publică și partenerul privat în cadrul proiectelor de concesiune
- ❑ Deficit de expertiză și experiență la nivelul sectorului public
- ❑ Cadrul legal actual special în materia PPP este instabil
- ❑ Partenerii privați/finanțatorii sunt rezervați în ceea ce privește implicarea în asemenea proiecte, deoarece:
  - ❑ Bancabilitatea proiectelor este incertă în condițiile actualei legi a PPP
  - ❑ Profitabilitatea este incertă având în vedere percepția unui mod de acțiune imprevizibil al acțiunilor autorităților locale

4. Modelul “Joint Venture” (2)

- ❑ Cadrul legal în domeniul infrastructurii rețelelelor (Legea nr. 154/2012) impune și pentru asemenea proiecte obținerea avizului conform al ANCOM în scopul menținerii unui regim de acces deschis pentru o perioadă de minimum 7 ani

Soluții și recomandări

- ❑ Stabilizarea și clarificarea cadrului legislativ privind PPP
- ❑ Accesibilitatea fondurilor europene pentru cofinanțarea proiectelor :
  - ❑ Connecting Europe Facility (CEF) – 1 mld. EUR (total EU) proiecte replicabile, “smart cities”
  - ❑ Introducerea programului JESSICA în România – facilitează agregarea finanțării private (utilități, fonduri de investiții, pensii etc.)
- ❑ Contractarea unor consultanți economici și juridici cu experiență în PPP

Adresabilitate

- ❑ Proiecte la scară relativ mare, în care
  - ❑ interesele partenerului public și ale celui privat sunt economic balansate
  - ❑ participarea partenerului privat este majoritară

5. Modelul “DBO public”

Context local și provocări

- ❑ Modelul a fost utilizat în România în cadrul proiectului *Economia Bazată pe Cunoaștere* finanțat de Banca Mondială
- ❑ Prezintă dezavantajul că nu valorifică experiența sectorului privat în operarea rețelei și a infrastructurii și mizează pe capacitatea sectorului public de a-și asuma acest rol

Adresabilitate

- ❑ Zone rurale punctuale, neatractive pentru investitorii privați
- ❑ Proiecte în care autoritatea publică dorește să aibă control deplin asupra infrastructurii
- ❑ Atâta vreme cât nu se adresează clienților privați, nu ridică probleme de ajutor de stat

Soluții și recomandări

- ❑ Accesibilitatea fondurilor europene pentru cofinanțarea proiectelor în cadrul viitoarelor programe operaționale
- ❑ Contractarea unor consultanți tehnici, economici și juridici cu experiență în structurarea proiectelor

Etapele cheie ale unui proiect de investiții în infrastructura telecom

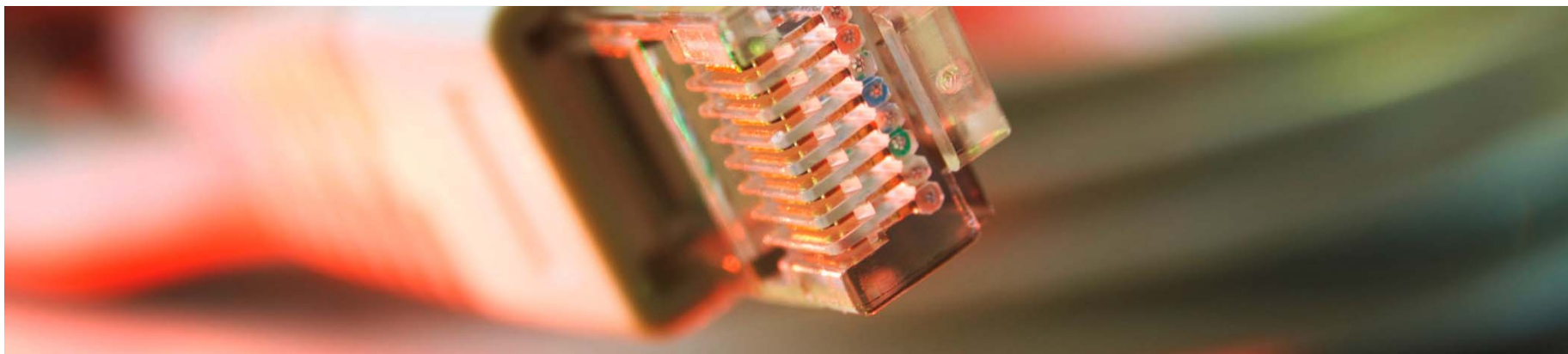

Pregătirea proiectului

- ❑ Identificarea nevoilor comunității prin consultarea cetățenilor și a mediului de afaceri
- ❑ Identificarea tipului de rețea/infrastructură în care trebuie investit (“backhaul”/”last mile”, construcții civile/rețea activă, exclusiv telecom/integrată cu alte tipuri de rețele ex. utilități)
- ❑ Identificarea modelului investițional adecvate
- ❑ Evaluarea existenței unui “business case” (analiza nivelului cererii și a posibilelor măsuri de stimulare, disponibilitatea surselor publice de finanțare – buget de stat/local, fonduri europene)
- ❑ Analiza cerințelor legale și de reglementare aplicabile
- ❑ Evaluarea măsurilor disponibile pentru reducerea costurilor și managementul riscurilor

Implementarea proiectului

- ❑ **Pregătirea aplicației pentru fonduri europene (dacă este cazul)**
  - ❑ Dialogul cu Autoritățile de Management și Comisia Europeană trebuie demarat din timp, pentru a putea adapta proiectul la cerințele specifice
  - ❑ Cererea de finanțare nu va putea fi finalizată decât după încheierea procedurii de atribuire, care va furniza identitatea câștigătorilor și cuantumul finanțării solicitate
- ❑ **Pregătirea procedurii de atribuire**
  - ❑ Alegerea tipului de contract și a procedurii/procedurilor de atribuire trebuie să se realizeze cât mai devreme posibil, pentru că influențează decisiv termenele proiectului
- ❑ **Pregătirea notificării privind ajutorul de stat (dacă este cazul)**
  - ❑ Demararea din timp, informal, a contactelor cu Consiliul Concurenței și Comisia Europeană este esențială pentru definirea parametrilor proiectului

Vă mulțumesc pentru atenție!

alexandrina.dospinescu@cms-cmck.ro